

POSTANOWIENIE

Dnia 28 lipca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Roman Sądej

w sprawie **S. M.**

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

w dniu 28 lipca 2016 r.,

na posiedzeniu - w przedmiocie zażalenia obrońcy oskarżonego,

na zarządzenie Przewodniczącego IX Wydziału Karnego Odwoławczego

Sądu Okręgowego w K.

z dnia 20 maja 2016 r.,

o odmowie przyjęcia skargi na wyrok sądu odwoławczego

postanowił

zażalenie pozostawić bez rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z dnia 5 kwietnia 2016 r., IX Ka .../16, uchylił zaskarżony apelacją prokuratora wyrok Sądu Rejonowego w K. z dnia 30 października 2015 r., XII K .../15 i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania. Obrońca oskarżonego dnia 2 maja 2016 r. wniósł skargę na przywołany wyżej wyrok Sądu odwoławczego, która spotkała się z wydaniem zaskarżonego obecnie zarządzenia z dnia 20 maja 2016 r. o odmowie jej przyjęcia. W uzasadnieniu zarządzenia wskazano, że przepisy o skardze na wyrok sądu odwoławczego, dodane do Kodeksu postępowania karnego jako Rozdział 55a, mają zastosowanie jedynie w sprawach, w których akt oskarżenia wniesiono po dniu 30 czerwca 2015 r. (art. 25 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 11 marca 2016 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. z 2016 r., poz. 437).

We wniesionym i przedstawionym Sądowi Najwyższemu do rozpoznania zażaleniu na to zarządzenie obrońca oskarżonego sformułował zarzut naruszenia prawa procesowego – art. 21 ustawy nowelizującej, nie precyzując jednak w *petitum* środka odwoławczego na czym uchybienie to miałoby polegać. W uzasadnieniu zażalenia wyjaśniono natomiast, że niezależnie od treści art. 25 ust. 1 i 2 ustawy nowelizującej, ustawa ta przyjmuje – wedle skarżącego – założenie, że „przepisy zmieniające *«chwytają w lot» tok procesu*”. W dalszej części pisemnych motywów obrońca przyznał jednak, że w ustawie nowelizującej brak jest wyraźnego przepisu, który nakazywałby stosowanie Rozdziału 55a Kodeksu postępowania karnego do innych spraw, niż te, w których akt oskarżenia wniesiono po dniu 30 czerwca 2015 r. Brak takiej regulacji nie oznacza, w przekonaniu autora zażalenia, że powinno dawać się prymat „regulacji negatywnej”. Prowadzić by to miało do ograniczenia uprawnień procesowych stron o charakterze gwarancyjnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie było niedopuszczalne, co powoduje, stosownie do art. 430 § 1 k.p.k., konieczność pozostawienia go bez rozpoznania.

W tej sprawie nie zachodziła potrzeba odwoływania się do normy intertemporalnej, zawartej w art. 21 ustawy nowelizującej z dnia 11 marca 2016 r., nakazującej – w wypadku wątpliwości co do wersji ustawy, którą należy zastosować – stosowanie Kodeksu postępowania karnego w znowelizowanym brzmieniu. Obrońca oskarżonego, powołując się na ten przepis, nie podjął nawet próby wykazania, że takie wątpliwości w ogóle zachodzą – zwłaszcza wobec jednoznacznie brzmiącego art. 25 ust. 2 w zw. z ust. 1 tej ustawy, którego treść w zażaleniu została pominięta. W tym przepisie ustawodawca wprost stwierdził, że przepisy Rozdziału 55a k.p.k. stosuje się w postępowaniach, o których mowa w ust. 1 art. 25 – czyli takich, w których akt oskarżenia wniesiono na podstawie dotychczasowych przepisów po dniu 30 czerwca 2015r. To jednoznaczne odesłanie do kategorii spraw, której wyznacznikiem jest data wniesienia aktu oskarżenia, powoduje, że w pozostałych sprawach, w których został on wniesiony przed dniem 1 lipca 2015 r., przepisy o skardze na wyrok kasatoryjny zastosowania nie znajdują.

W ustawie nowelizującej nie ma także przepisu nakazującego „chwytanie w locie” spraw przez przepisy znowelizowane, co dostrzegał także skarżący. Wyraźne

uregulowanie kwestii temporalnej stosowania instytucji skargi na wyrok kasatoryjny sądu odwoławczego w art. 25 ust. 2 tej ustawy sprawia, że nawet w wypadku przyjęcia istnienia ogólnej zasady (i to niezależnie czy wywodzonej z jakiegoś szczególnego zapisu ustawy nowelizującej), dającej prymat ustawie w nowym brzmieniu, przepisy Rozdziału 55a k.p.k. nie znalazłyby zastosowania.

Rezultat uzyskany w wyniku zastosowania językowych reguł wykładni art. 25 ustawy nowelizującej wsparty jest także wykładnią celowościową. Skarga na wyrok kasatoryjny sądu odwoławczego została bowiem przewidziana jako element wspierający nowy, apelacyjno-reformatoryjny model orzekania przez sądy odwoławcze (zob. także uzasadnienie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw, Druk nr 207 Sejmu VIII Kadencji, s. 11). Związane jest to z nowym brzmieniem art. 437 § 2 k.p.k. (obowiązującym od dnia 1 lipca 2015 r.), który jedynie w ściśle określonych przypadkach pozwala sądowi odwoławczemu na uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Skarga na taki wyrok sądu odwoławczego uprawnia więc strony postępowania karnego do zainicjowania instancyjnej kontroli prawidłowości uchylenia się przez sąd odwoławczy od reformatoryjnego rozstrzygnięcia w postępowaniu apelacyjnym. Przy brzmieniu art. 437 k.p.k. sprzed nowelizacji (obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 r.) funkcjonowanie takiej skargi nie miałooby racji bytu, albowiem art. 437 § 2 k.p.k. nie zawierał żadnych skonkretyzowanych ograniczeń uchylenia wyroku i przekazania sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. Funkcjonowanie skargi w ówczesnych warunkach było więc wykluczone. Z tych samych względów niecelowe byłoby rozszerzanie zastosowania obecnie wprowadzonej instytucji na sprawy, w których zastosowanie znalazł „stary” art. 437 § 2 k.p.k.

Gdy zważyć, że art. 437 § 2 k.p.k., w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 lipca 2015 r., znajdzie zastosowanie dopiero do spraw, w których akty oskarżenia wniesiono po dniu 30 czerwca 2015 r. (zob. art. 36 pkt 2 ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. z 2013 r., poz. 1247 ze zm.), jasne staje się, dlaczego ustawodawca w art. 25 ust. 1 i 2 ustawy nowelizującej z 2016 r. odwołuje się właśnie do tej daty.

Z uwagi na to, że akt oskarżenia w niniejszej sprawie został wniesiony do Sądu Rejonowego w K. w dniu 19 marca 2015 r. (k. 31), przepisy Rozdziału 55a Kodeksu postępowania karnego, w brzmieniu ustalonym ustawą nowelizującą z dnia 11 marca 2015 r., nie miały w tym postępowaniu zastosowania. W takiej sytuacji, skoro przepisy Kodeksu postępowania karnego nie przewidywały instytucji skargi na wyrok kasatoryjny, wniesione przez obrońcę pismo, zatytułowane skargą, powinno było spotkać się jedynie z czynnością prezesa sądu o charakterze administracyjnym, sprowadzającą się do poinformowania obrońcy o tym, że w niniejszej sprawie skarga taka nie służy. Podstawy do wydania zarządzenia o odmowie przyjęcia skargi nie stanowił w okolicznościach tej sprawy ani art. 530 § 2 w zw. z art. 539f k.p.k., gdyż przepis ten, stosownie do art. 25 ust. 2 w zw. z ust. 1 ustawy nowelizującej, nie miał zastosowania, ani tym bardziej przywołany w zarządzeniu, choć z oczywistą omyłką pisarską, art. 429 § 1 k.p.k. Ten ostatni przepis dotyczy postępowania odwoławczego i wnoszenia zwykłych środków odwoławczych. Z tego powodu wydawanie zarządzenia o charakterze procesowym o odmowie przyjęcia wniesionej skargi, dodatkowo z pouczeniem o możliwości wniesienia zażalenia, a następnie przyjęcie i przedstawienie Sądowi Najwyższemu zażalenia obrońcy było niezasadne (analogiczne stanowisko Sąd Najwyższy zajmował w sprawach, w których uznawał, że zażalenie nie przysługuje od określonego orzeczenia albo zarządzenia – zob. np. postanowienia: z dnia 22 marca 2000 r., V KZ 23/00, z dnia 6 kwietnia 2000 r., III KZ 30/00, z dnia 13 czerwca 2000 r., III KZ 61/00, z dnia 2 sierpnia 2007 r., WZ 21/07, z dnia 14 czerwca 2013 r., IV KZ 30/13).

Wobec powyższego należy stwierdzić, że przepisy Rozdziału 55a Kodeksu postępowania karnego, wprowadzone ustawą z dnia 11 marca 2016 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2016 r., poz. 437), wprowadzające instytucję skargi na wyrok kasatoryjny sądu odwoławczego, mają zastosowanie jedynie w sprawach, w których akt oskarżenia został wniesiony po dniu 30 czerwca 2015 r. W pozostałych sprawach skarga taka nie przysługuje, a jej wniesienie powinno wywołać jedynie czynność administracyjną prezesa sądu odwoławczego, sprowadzającą się do

poinformowania strony o braku możliwości wniesienia takiej skargi. Czynność taka nie podlega zaskarżeniu w trybie przepisów Kodeksu postępowania karnego.

W tym stanie rzeczy wniesione zażalenie należało pozostawić bez rozpoznania.

eb